

MAJ 2021
ERHVERVSSTYRELSEN

IVÆRKSÆTTERI OG JOBSKABELSE

SLUTEVALUERING

DEN EUROPÆISKE UNION
Den Europæiske Socialfond

DEN EUROPÆISKE UNION
Den Europæiske Fond
for Regionaludvikling

Vi investerer i din fremtid

MAJ 2021
ERHVERVSSTYRELSEN

IVÆRKSÆTTERI OG JOBSKABELSE

SLUTEVALUERING

PROJEKTNR.	A072630
DOKUMENTNR.	242.S
VERSION	1.0
UDGIVELSESDATO	28.05.2021
UDARBEJDET	SLO
KONTROLLERET	MOBR
GODKENDT	LCPE

INDHOLD

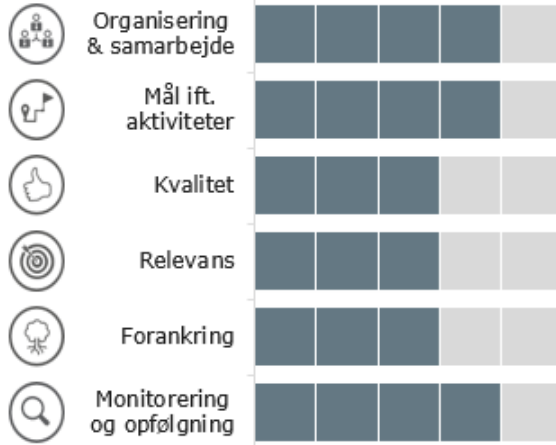
1	Resumé: Iværksætteri og jobskabelse	1
2	Fakta om projektet	2
2.1	Projektets effektkæde	4
3	Overordnet status	4
4	Projektets implementering	5
5	Fremdrift og målopnåelse	8
5.1	Fremdrift ift. aktiviteter og milepæle	8
5.2	Målopnåelse i forhold til output	9
6	Effektvurdering	11
6.1	Forudsætninger for effektskabelse	11
7	Anbefalinger og læring	13

1 Resumé: Iværksætteri og jobskabelse

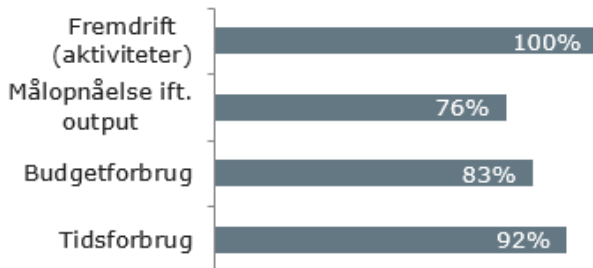
Projektets implementering

Gennemsnitlig score (skala: 0-5) **3,5**

Arbejdsdelingen mellem styregruppen og iværksætterkoordinatorerne har været klar, imens samarbejdet med undervisere har været mere udfordret. EII-forløbene bringer nye metoder og erkendelser ind i klasselokalerne, men det er tvivlsomt, hvorvidt projektet fører til flere iværksættere. Både elever og undervisere har oplevet forløbene som inspirerende og udviklende ift. EII-kompetencer. Dog har formålet med projektet været uklart, og eleverne har savnet et større fokus på videreførelse af deres projekter. Hertil har det været udfordrende at rekruttere undervisere til forløbene grundet uklarhed omkring projektets relevans for de enkelte fag. Projektholdet har løbende fulgt op på elevernes udbytte, men udfordringen ift. undervisernes forståelse af projektet formål er ikke blevet imødekommet i tilstrækkelig grad.

Målopnåelse

Projektets fremdrift er tilfredsstillende på aktivitetsmål og en smule under niveau på outputmål. Som det fremgår af figuren til venstre, har projektet ved evalueringstidspunktet et underforbrug af midler. Dette skyldes blandt andet, at nogle projektaktiviteter er blevet forskudt eller aflyst grundet COVID-19. Projektholdet forventer dog at bruge næsten alle de resterende midler inden projektets afslutning, blandt andet på at udvikle et inspirationskatalog med hjælp fra en ekstern konsulent, samt betaling til OctoSkills.

Effektvurdering

Projektet har via slutskeamær samlet op på, hvor mange elever, der oplever at få forbedret deres iværksætterkompetencer som følge af forløbet. Som det fremgår til venstre, oplever 85% af eleverne dette umiddelbart efter deltagelsen. Eleverne giver i interviews udtryk for, at de har tilegnet sig nye værktøjer og metoder, samt at undervisningen har været inspirerende og værdifuld. I projektets ansøgning bliver det særligt fremhævet, at effektskabelsen beror på projektets evne til at skabe en forankring hos underviserne, hvilket har været udfordrende, særligt grundet manglende klarhed omkring projektets formål samt hvordan underviserne kan arbejde EII i netop deres fag.

2 Fakta om projektet

Dette afsnit indeholder en kort beskrivelse af projektets formål og baggrund samt en gengivelse af de vigtigste baggrundsoplysninger for projektet (tekstboks). Afsnittet afsluttes med en illustration af projektets 'effektkæde'.

Overordnet
projektbeskrivelse

Formålet med Iværksætteri og jobskabelse er at opkvalificere undervisere og elevers entreprenørielle evner, iværksætteri og innovations-kompetencer (herfra EII). Det er EUC Nordvest, som er projektansvarlig mens seks andre ungdomsuddannelser indgår som partnere i projektet. Herudover indgår Fonden for Entreprenørskab Nordjylland i projektet.

Indsatsen består af følgende to hovedaktiviteter:

Hovedaktivitet 1: Skabelsen af den entreprenørielle skole

Hovedaktivitet 2: Undervisning i entreprenørskab

Herunder eksisterer der tre indsatsområder:

- 1 Udvikling og implementering af tiltag, der fremskynder iværksættelse og entreprenørskab i uddannelsessystemet, og sætter underviserne i stand til at formidle brugbar viden til eleverne om at etablere egen virksomhed og opbygge entreprenante og iværksætterkompetencer
- 2 Opkvalificering af undervisere og opfølgning i form af gennemførte forløb, hvor de opkvalificerede underviser
- 3 Udvikling og facilitering af uddannelses- og undervisningsforløb i samarbejde med virksomheder.

Partnerskabet har udviklet projektet ud fra en erkendelse af, at skolerne ikke har den nødvendige viden til selv at skabe og udvikle iværksætteri og entreprenørskab. Herudover er der en erkendelse af, at skolerne ikke har de ressourcer, der nødvendigvis kan frigøres til, at undervisere kan deltage i kurser i iværksætteri. Endvidere står underviserne efterfølgende ofte alene med at implementere det tillærte i egen undervisning. Skolerne ser det derfor som nødvendigt at få hjælp ude på skolerne med at få udviklet undervisningen, så den passer til den enkelte skole og uddannelsesretning. Skolerne vil være primus motor på projektet i samarbejde med iværksætterkoordinatorer, som hører til på den enkelte skole. Iværksætterkoordinatorernes funktion vil være at understøtte skolerne/underviserne i at udvikle, facilitere og implementere tiltag, der kan fremskynde iværksætteri og entreprenørskab i alle fag og dermed i hele uddannelsessystemet. Iværksætterkoordinatorerne vil få til opgave at assistere skolerne med en række aktiviteter opdelt på projektets 2 hovedaktiviteter.

Figur 1 Kort info om indsatsen

FAKTA-BOKS	
Tilskudsmodtager:	EUC Nordvest
Vækstforum	ERST
Sagsbehandler:	Christian Nordbek
Finansieringskilde:	Socialfonden (ESF)
Indsatsområde:	Iværksætteri (ESF-1)
Samlet budget:	DKK 17,1 mio.
Bevillingsperiode:	31.08.2017 – 31.08.2021

2.1 Projektets effektkæde

I dette afsnit beskrives hvilke effekter, det er hensigten at skabe med de bevilgede midler, samt hvordan disse effekter skal tilvejebringes. Effektkæden er udarbejdet på baggrund af projektansøgningen og efterfølgende tilrettet på baggrund af interviews med sagsbehandler og projektleder. Figuren nedenfor giver således et overblik over indsatsens primære aktiviteter, output af disse samt de effekter, som indsatsen på længere sigt forventes at bidrage til.

Figur 2 Rationalet bag indsatsen illustreret via en effektkæde

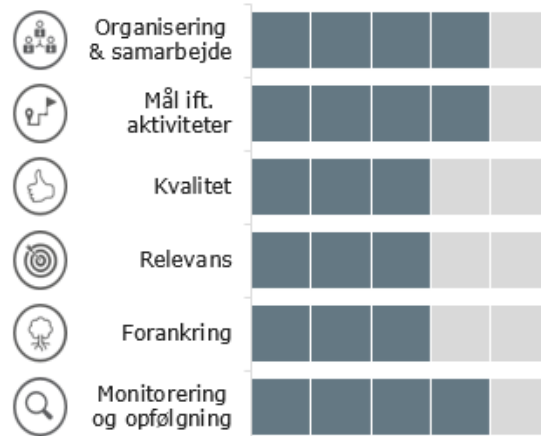
Hovedaktiviteter	→ Output	→ Effekter
<ul style="list-style-type: none"> • Ansættelse af iværksætterkoordinatorer 	<ul style="list-style-type: none"> • Skoler har implementeret tiltag, der vil fremskynde iværksætteri i fag understøttes 	<ul style="list-style-type: none"> • Øget antal iværksættere
<ul style="list-style-type: none"> • Afholdelse af opstartsworkshop og artikler med ledelsesvinkel 	<ul style="list-style-type: none"> • Skoler har adgang til Wix.com og derved henter inspiration og danner netværk 	<ul style="list-style-type: none"> • Øget beskæftigelse blandt iværksættere
<ul style="list-style-type: none"> • Udvikling af materialer til deling på webbaseret platform Wix.com, herunder implementeringsredskaber og værktøjskasser 	<ul style="list-style-type: none"> • Undervisere har styrket deres entreprenante kompetencer • Entreprenante forløbs-/undervisnings- beskrivelser og caseforløb er udviklet 	<ul style="list-style-type: none"> • Øget udvikling og produktivitet og heraf styrket konkurrenceevne – både i nye og eksisterende virksomheder
<ul style="list-style-type: none"> • Udarbejdelse af entreprenante caseforløb i samarbejde med skoler mhp. at blive brugt til undervisning 	<ul style="list-style-type: none"> • Undervisere har indarbejdet entreprenante elementer i deres undervisning 	
<ul style="list-style-type: none"> • Rådgivning, sparring og supervision til undervisere om entreprenant undervisning 	<ul style="list-style-type: none"> • Måling af elevers oplevelse af undervisningen som entreprenant og tillid til egne entreprenante færdigheder er foretaget 	
<ul style="list-style-type: none"> • Anvendelse af OctoSkills-appen til måling af undervisningens indflydelse på elever 	<ul style="list-style-type: none"> • Elever har tilegnet sig iværksætterkompetencer gennem idegenerering og konceptudvikling 	
<ul style="list-style-type: none"> • Afholdelse af hackatons eller iværksætter crash-courses på deltagerskolerne 	<ul style="list-style-type: none"> • Projekternes deltagere deltager i 'Nordjyske Nyskabere' 	

3 Overordnet status

Projektet har i 2020 og 2021 været påvirket af COVID-19 pandemien, i og med alt undervisnings skulle omlægges til digital undervisning for alle fag på skolerne. Dette krævede mange ressourcer fra de deltagende skoler, hvilket gjorde det svært at prioritere nye forløb og koordinering af EII. Dette har medført, at projektet underpræsterer en smule på gennemførelse af aktiviteter, samt et underforbrug af midler. Bevillingsmodtager forventer dog at kunne bruge de resterende midler i inden projektets afslutning i ultimo august 2021.

4 Projektets implementering

I dette afsnit præsenterer vi vores vurdering af projektets implementering ud fra seks faste evalueringsparametre. Figuren nedenfor giver et overblik over evalueringens konklusioner i forhold til de seks parametre.

Organisering og samarbejde

Arbejdsdelingen mellem styregruppen og iværksætterkoordinatorerne har været klar, imens samarbejdet med undervisere har været mere udfordrende.

Projektet er organiseret i en styregruppe samt en iværksætterkoordinator-gruppe. I styregruppen sidder repræsentanter for de deltagende skoler på ledelsesniveau, hvilket i praksis også har været konstruktiv ift. at kunne træffe beslutninger og 'skubbe' aktiviteterne ud på skolerne. Iværksætterkoordinatorerne (IK'erne herfra) har været bindeleddet imellem styregruppen og skolerne og har haft til opgave at rekruttere undervisere til forløbet og understøtte dem i hele processen. Dette har dog været kompliceret af, at skolerne generelt har en bred portefølje af projekter, og derfor har udfordringer med at finde ressourcer og deltagende undervisere til dem alle. Dette vil blive uddybet under Forankring af output. Det er vores vurdering, at det har været fornuftigt at have IK'erne som en del af projektorganisationen som et bindeled imellem styregruppen og underviserne. Ikke desto mindre vurderer vi, at IK'erne med fordel kunne have spille en mere aktiv rolle ift. oversættelsen af EII samt det overordnede formål med projektet. Fonden for Entreprenørskab har været deltagende i projektet som sparringspartner med en ekstern konsulent, som har arbejdet tæt sammen med IK'erne. Både styregruppen og IK'erne har oplevet fondens deltagelse som værdifuld, særligt ift. at få forståelse for, at EII ikke blot drejer sig om at oprette virksomheder, men i stedet favner en masse underliggende kompetencer. Denne forståelse af EII opleves dog ikke af underviserne på skolerne, som fortsat oplever en del forvirring omkring, hvordan EII kan omsættes til netop deres fag. Dette vil blive uddybet under Relevans, målgruppens oplevelse.

Sammenhæng ml. aktiviteter og mål

EII-forløbene bringer nye metoder og erkendelser ind i klasselokalerne, og eleverne tilegner sig EII kompetencer.

Projektets aktiviteter opleves af både undervisere og elever som værdifuld og inspirerende, og undervisningsforløbene har bragt nye undervisningsmetoder ind i klasselokalerne. Vi vurderer ligeledes, at både undervisere og elever har fået hævet deres

EII-kompetencer, og at begge grupper har fået åbnet deres øjne for potentialet i at arbejde med dette på skolerne. Projektets indsatser ligger dog så tidligt i elevernes liv, at det er vanskeligt at vurdere de langsigtede effekter. Eleverne oplever ikke, at forløbene har en direkte effekt på deres lyst til at blive iværksættere eller arbejde videre med deres projekter efter forløbenes afslutning, hvilket vil blive uddybet i afsnittet 'Kvalitet, målgruppens oplevelse'. Dog kan der på længere sigt være en afledt effekt ift. at eleverne kan anvende deres EII-kompetence i eksisterende virksomheder, såkaldt intraprenørskab. Dette er dog heller ikke muligt at belyse eller vurdere inden for denne evaluerings rammer, i og med det ligger mange år ude i fremtiden.

Kvalitet,
målgruppens
oplevelse

Både elever og undervisere har oplevet forløbene som inspirerende og udviklende ift. EII-kompetencer. Dog har formålet med projektet været uklart for begge grupper. De deltagende elever oplever, at forløbene har bidraget til at udvikle deres forståelse af EII samt deres kompetencer inden for dette. Dette er både tydeligt i vores interviews med eleverne, slutschemaerne og data fra OctoSkills, som projektholder anvender til at måle på elevernes udvikling af kompetencer igennem forløbene. Dog fremhæver eleverne, at formålet med projektet ikke har været klart formidlet til dem, og nogle elever forstod først langt inde i forløbet, hvad det gik ud på. Dette gælder også for de deltagende undervisere, som overordnet betragtet har været usikre på formålet og de ønskede effekter af projektet. Underviserne har derudover haft store udfordringer med at omsætte EII til netop deres fag og undervisning, og har savnet en større indkøring i dette.

Relevans,
målgruppens
oplevelse

Undervisningen har været relevant og meningsfuldt for eleverne, men det har været udfordrende at rekruttere undervisere grundet uklare omgivelser omkring projektets relevans for de enkelte fag. Både elever og undervisere finder det inspirerende og meningsfuldt at arbejde med nye undervisningsmetoder. Særligt fremhæves værdien i at arbejde med et konkret produkt i stedet for, at et forløb "bare" leder frem til en eksamen. EII-undervisningen har desuden aktiveret nogle af de elever, som ikke normalt er fremtrædende i klasserne, hvilket er positivt. Dog peger både elever og undervisere på, at det ville være gavnligt at indarbejde, hvordan projekterne og idéerne kan leve fremover, da de har stået tilbage med en tom fornemmelse af, at det egentlig ikke blev til så meget. Dette vil blive uddybet under Forankring af output. Som beskrevet under Organisering og samarbejde, har der været udfordringer ift. at rekruttere undervisere til projektet, hvilket skyldes flere ting. Underviserne giver udtryk for, at der generelt er en stor portefølje af projekter på skolerne, og de kender ikke nødvendigvis det specifikke indhold af eller formål med de forskellige projekter. Derudover er det undervisernes oplevelse, at det ikke er blevet klart formidlet, hvad formålet med dette projekt har været, samt hvordan det kan være relevant for netop deres undervisning. Overordnet betragtet er det derfor vores vurdering, at der ikke i tilstrækkelig grad har været fokus på at oversætte projektets præmisser og indhold til underviserne. Dertil er det igennem projektet blevet mere og mere udfordrende for skolerne at finde undervisere, der ikke allerede har deltaget i projektet. Det er vores vurdering, at man i fremtidige projekter bør tage stilling til, hvilke undervisere, projektet har relevans for, og hvor mange undervisere der reelt har potentiale til at deltage for hver enkelt skole. Denne screeningsproces kunne med fordel også anvendes for

eleverne ved at kigge på hvilke elever, der faktisk har en interesse for EII eller deltager i fag, der ligger sig mere naturligt op af dette fokus – fx erhvervsøkonomi.

Forankring af output

Underviserne forventer at anvende de tillærte metoder i deres fremtidige undervisning, dog ikke i konkrete EII-forløb. Eleverne har savnet et større fokus på videreførelse af deres projekter efter undervisningsforløbene. IK'erne har spillet en stor rolle for forankringen af projektet, i og med de har haft den daglige kontakt til underviserne på skolerne. Det har dog ikke været en nem opgave, i og med mange skoler har en relativt smal skare af undervisere, som er relevante eller har interesse for at deltage. Der er igangsat en række initiativer for at understøtte forankringen, herunder inspirationsdage, workshops mv. Underviserne peger på, at de forventer at bruge de forskellige tilgange og måder at tænke undervisningsforløb på, men der synes ikke at være en konkret organisatorisk forankring ift. at fastsætte forløb eller lign. på skolerne. De deltagende elever fremhæver, at deres udbytte af projektet kunne være styrket, hvis der var en struktur eller proces for at arbejde videre med deres projektet. Dette kunne fx understøttes ved en digital platform, hvor de forskellige projekter blev formidlet, såvel som hvordan andre elever har arbejdet videre med deres projekter. På den måde kunne eleverne blive inspireret til, hvordan et projekt kan udvides og potentielt resultere i en iværksættervirksomhed.

Monitorering og opfølgning

Projektholdet følger løbende op på elevernes udbytte, men udfordringen ift. undervisernes forståelse af projektet formål er ikke blevet imødekommet i tilstrækkelig grad. I projektet anvendes OctoSkills til at følge elevernes udvikling, og dertil udfyldes slutskemaer. Både undervisere og elever peger dog på, at spørgsmålene i OctoSkills har været en smule forvirrende, da de ikke relaterer sig direkte til elevernes oplevede udbytte af forløbene. Der følges ligeledes op på undervisernes udbytte af projektet via spørgeskema, og dette har projektledelsen anvendt til at justere inspirationsworkshopsne og sikre, at underviserne får øget mod på at implementere EII i deres undervisning, efter de har deltaget i workshoppen. Det er dog vores vurdering, at der af projektledelsen ikke er blevet fulgt løbene op på undervisernes oplevelse med projektet. Dette bliver særligt tydeligt ved den brede uklarhed omkring projektets formål, som underviserne oplever. Dette indikerer, er det ikke har været tilstrækkelig tydelig kommunikation fra projektholdets side, hvilket har gjort det udfordrende for underviserne at kommunikere formålet videre til eleverne. Dette bunder blandt andet i, at der har været stor udskiftning af projektledere i projektet, i og med den nuværende projektleder er den fjerde i projektet.

5 Fremdrift og målopnåelse

Afsnittet indeholder en kort fremstilling af status for projektets fremdrift i forhold til henholdsvis aktiviteter/milepæle og outputmål på evalueringstidspunktet. Nedenstående figur præsenterer den overordnede status på projektets fremdrift via fire overordnede indikatorer: fremdrift ift. aktiviteter, tid og budgetforbrug (afsnit 5.1) samt målopnåelse ift. outputmål (afsnit 5.2).

5.1 Fremdrift ift. aktiviteter og milepæle

Afsnittet beskriver kort projektets overordnede fremdrift i forhold til de aktiviteter og/eller milepæle, som er opsat for projektet.

Status på evalueringstidspunktet er, at 94 % af de opstillede aktivitetsmål er nået, beregnet som et simpelt gennemsnit. Status på opnåelsen af aktivitetsmålene fremgår af tabellen nedenfor.

Figur 3 Status ift. de opstillede aktivitetsmål på evalueringstidspunktet

Aktivitetsmål	Mål i projektperioden	Status	Målopnåelse i procent
A1: Platforme på Wix.com	8	8	100%
A2: Entreprenante forløbs-/ undervisningskitser udvikles	56	57	100%
A3: Uddybende/tidssvarende caseskitser udvikles og afprøves i undervisningen	36	36	100%
A4: Undervisere bliver rådgivet/modtager sparring om entreprenant undervisning	231	217	94%
A5: Inspirationsworkshops med fokus på entreprenøriel undervisning afholdes for i alt 150 undervisere	4	3	75%

Som det fremgår oven for, præsterer projektet overordnet godt på aktivitetsmålene. Projektet har næsten indfriet A1-4, og forventer at indfri de resterende aktiviteter på disse mål inden projektets afslutning. Det har været en udfordring at afholde inspirationsworkshops for 150 undervisere på samme tid grundet COVID-19, hvorfor den sidste er lavet om til 6 decentrale inspirationsworkshops, hvoraf der er afholdt to imens de resterende bliver afholdt i juni og juli. Det har ligeledes været udfordrende for skolerne at finde undervisere igennem hele projektperioden, der ikke allerede har deltaget i projektet, hvilket har været

nødvendigt for at opnå måltallene på antal undervisere, som har deltaget i projektet. Dette imødekommes dog af de decentrale inspirationsworkshops, hvor projektet bliver formidlet til en bredere skare af undervisere, en blot dem der underviser.

Budget- og tidsforbrug

Nedenfor præsenteres projektets budget- og tidsforbrug på evalueringstidspunktet.

Figur 4 Budget- og tidsforbrug på evalueringstidspunktet

	Total budget	Forbrug ved evalueringstidspunkt	Procentvist forbrug
Budgetforbrug (mio. DKK)	17,1	14,2	83%
Tidsforbrug (måneder)	48	44	92%

Som det fremgår af ovenstående tabel, har projektet ved evalueringstidspunktet et underforbrug af midler. Dette skyldes blandt andet, at nogle aktiviteter er blevet forskubbet eller aflyst grundet COVID-19. Projektholdet forventer dog at bruge de resterende midler inden projektets afslutning, blandt andet på at udvikle et inspirationskatalog, hvilket de rekrutterer eksterne konsulenter til.

5.2 Målopnåelse i forhold til output

Afsnittet beskriver kort status i forhold til de outputmål, som er opsat for projektet.

På evalueringstidspunktet er 76% af de opstillede outputmål nået, beregnet som et simpelt gennemsnit. Status for de enkelte målsætninger er gengivet i tabellen nedenfor.

Figur 5 Status ift. de opstillede outputmål på evalueringstidspunktet

	Målsætning	Status på evalueringstidspunktet	Procentvis målopnåelse
B1: Antal deltagere	1913	1765	92%
B2: Deltagende elever, der oplever undervisningen som entreprenant/virkelighedsnær (målt via OctoSkills)	1089	928	85%
B3: Undervisere, der deltager i projektets inspirationsworkshops, der får mod på at indarbejde entreprenørielle elementer i undervisningen (målt via spørgeskema)	52	26	50%

Overordnet set præsterer projektet godt på de opstillede outputmål med en gennemsnitlig målopnåelse på 87%. Projektet har haft lidt færre elever igennem undervisningsforløbene end forventet. Dette skyldes særligt det seneste år af

projektperioden, der har været hårdt ramt af COVID-19, hvilket har gjort det svært for skolerne at prioritere forløbene, som tidligere beskrevet. Ligeledes ligger målopnåelse for deltagende elever, der oplever undervisningen som entreprenant/virkelighedsnær, en smule lavere end forventet. Dog er det særligt målopnåelsen for B3, der trækker ned, i og med kun halvdelen af de forventede undervisere har fået mod på at indarbejde EII-elementer i undervisningen. Det er vores vurdering, at dette kan skyldes et manglende fokus på at oversætte EII til de forskellige fag og gøre det tydeligt for den enkelte underviser, hvordan de kan indarbejde EII i netop deres fag, som beskrevet i implementeringsafsnittet. Grundet COVID-19 er de seneste inspirationsworkshops blevet lavet om til de-centrale workshops ude på de enkelt skole, som tidligere beskrevet. Spørgeskemaerne fra disse viser, at underviserne får et bedre udbytte end for de samlede workshops, der blev udført tidligere af projektet. Fra den seneste workshops ses det i spørgeskemabesvarelserne at 79% af underviserne i højere grad har mod på at implementere EII i deres undervisning efter de har deltaget i workshoppen.

6 Effektvurdering

I dette afsnit præsenterer vi evaluators samlede vurdering af mulighederne for, at indsatsen vil skabe de ønskede effekter eller for at nå specifikke effektmål. I vurderingen indgår evaluators vurdering af bevillingsmodtagers arbejde med – i forbindelse med implementering af indsatsen – at sikre den størst mulige realisering af indsatsens effektpotentiale.

Indsatsens potenti-
ale for effekter

6.1 Forudsætninger for effektskabelse

Det er ikke muligt på evalueringstidspunktet præcist at opgøre de effekter, som indsatsen vil skabe efter bevillingsperioden. For alligevel at give et billede af indsatsens *potentiale* for effektskabelse, som er mere retvisende og præcist end output-indikatorerne alene kan vise, præsenterer vi i dette afsnit, hvordan indsatsen konkret har bidraget for at styrke deltagernes *forudsætninger* for at omsætte deres udbytte af indsatsen til de ønskede effekter.

I projektets ansøgning bliver det særligt fremhævet, at effektskabelsen beror på projektets evne til at skabe en forankring hos underviserne, da de er afgørende for, at eleverne modtager kvalificeret undervisning i EII. Som tidligere beskrevet, har der været udfordringer med at skabe forankring hos underviserne, særligt grundet manglende klarhed omkring projektet formål, samt hvordan EII kan indarbejdes i de forskellige fag. Det er vores vurdering, at dette har hæmmet forudsætningerne for effektskabelsen i projektet, i og med underviserne ikke har kunne formidle formålet klart og tydeligt til eleverne, hvilket også bliver tydeligt i elevernes manglende overblik over projektets indhold og målsætninger.

Tabellen nedenfor viser fremdriften mod effektmålene for indsatsen.

Figur 6 Status ift. de opstillede effektmål på evalueringstidspunktet

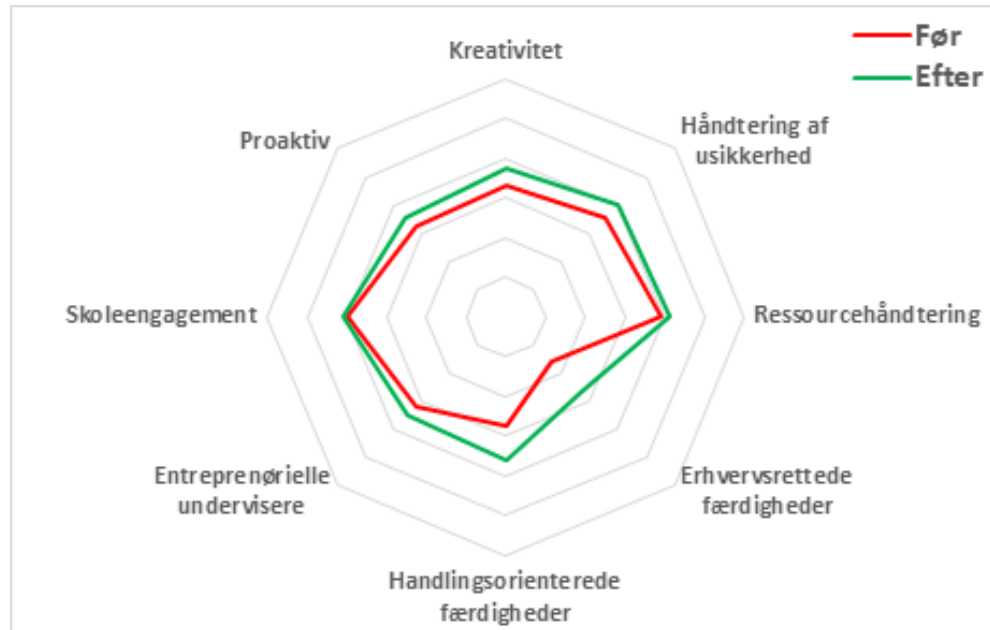
	Målsætning i projektperio- den	Status	Procentvis målopnå- else
C1: Antal deltagere der forbedrer deres iværksætterkompetencer umiddelbart efter deltagelsen (målt via slutskemaer)	1.089	928	85%

På trods af den manglende klarhed omkring projektets formål, ses det i slutskemaerne, at eleverne oplever at have forbedret deres iværksætterkompetencer umiddelbart efter deltagelsen. Udover slutskemaer anvender projektet OctoSkills til at måle elevernes udvikling i færdigheder gennem et forløb i projektet. Blandt de elever, som har svaret på både før- og eftermåling i OctoSkills, har 68% oplevet en stigning i deres erhvervsrettede færdigheder (Business Skills). For samme gruppe elever ligger stigningen på 65% i elevernes handlingsorienterede færdigheder (Enterprise Skills).

Hvis vi ser på andelen af deltagende elever, der enten har oplevet positiv fremgang i erhvervsrettede færdigheder (Business Skills) eller i handlingsorienterede

færdigheder (Enterprise Skills), eller i begge færdigheder, finder vi, at 80% af de deltagende elever har oplevet en positiv ændring i deres færdigheder. Det svarer til 609 af de i alt 758 elever, som har svaret på før- og eftermålingen i OctoSkills. Som det fremgår af figuren nedenfor, er der sket en gennemsnitlig positiv stigning på alle parametre. Der er dog variation i, hvilke parametre, der observerer den største gennemsnitlige stigning.

Figur 7 Udvikling i elevernes kompetencer baseret på data fra OctoSkills

7 anbefalinger og læring

Her præsenterer vi de vigtigste anbefalinger¹ og læringspunkter, som evaluator vil pege på med baggrund i evalueringen. Punkterne er ikke i prioriteret rækkefølge.

Læringspunkt 1

Kommunikér projektets formål og indhold klart til underviserne.

Der har i projektet være udfordringer ift. at rekruttere og motivere undervisere i undervisningsforløbene. Det er vores vurdering, at flere parametre ligger til grund for dette. De fleste skoler har mange projekter i gang, og underviserne har ikke nødvendigvis overblik over disse. Dertil oplever underviserne, at de ikke i tilstrækkelig grad er blevet indført i projektets konkrete indhold, formål og fokus. Dermed er det vores vurdering, at man i fremtidige projekter bør være særligt opmærksomme på at introducere projektet for undervisere, samt hvad de konkrete målsætninger er for projektet. Dette vil formentlig kunne fungere som en rettesnor for underviserne og ligeledes gøre dem i stand til at formidle dette videre til eleverne, som har oplevet samme uklarhed ift. projektets formål. Derudover vurderer vi, at man med en skarpere screeningsproces kan rekruttere undervisere, der brænder for EII og faktisk har et ønske om at indarbejde det i deres undervisning.

Læringspunkt 2

Skab klare rammer for, hvordan EII kan indarbejdes i de forskellige fag.

Der har i projektets styregruppe og iværksætterkoordinatorer været en oplevelse af, at Fonden for entreprenørskab har givet dem en mere nuanceret forståelse af EII samt potentialet i at indarbejde dette på skolerne. Dette synes dog ikke at være tilfældet for underviserne, som peger på en stor tvivl forbundet til, hvordan EII er relevant for netop deres fag. Derfor er der vores vurdering, at det er centralt at fokusere på dette i fremtidige projekter. Underviserne besidder ikke nødvendigvis kompetencerne eller forudsætningerne for at skulle lave disse koblinger selv, og derudover oplever mange undervisere, at det kræver meget arbejde af dem, som går ud over deres egentlige arbejdstid og kapacitet. Der er derfor et stort behov for at understøtte denne oversættelsesproces i højere grad for at sikre undervisernes engagement og evne til at drive EII ud i deres undervisning. For at give underviserne inspiration og viden om, hvordan EII er relevant for dem, kunne man eksempelvis udarbejde materiale for hvert fag med eksempler på, hvordan man arbejder med EII. Derudover kunne man potentielt udvælge nogle specifikke fag med særlig relevans for EII og fokusere indsatsen omkring disse.

Læringspunkt 3

Fokusér på hvordan elevernes projekter kan føres videre efter undervisningsforløbet.

Eleverne har oplevet, at undervisningen har været inspirerende, og at de har til lært sig nye værktøjer og metoder. Dog fremhæver de, at de godt kunne tænke sig et mere langsigtet perspektiv, særligt ift. hvordan deres projekter kan leve videre efter det konkrete undervisningsforløb. Derfor synes der at være et uforløst potentiale i at skabe forankring hos eleverne og motivere dem til at arbejde videre med deres projekter. Det er dermed vores vurdering, at man i fremtidige projekter bør indtænke dette perspektiv i højere grad, for at sikre en mere

---

¹ Anbefalinger formidles kun i forbindelse med midtvejsevalueringer.

langvarig ændring hos eleverne. Dette kunne eksempelvis være ved at skabe en online platform på tværs af de deltagene skoler, hvor projekterne ligges op. På den måde vil eleverne kunne søge inspiration hos hinanden og se eksempler på, hvordan andre elever har valgt at arbejde videre med deres projekter. Derudover finder vi det relevant at engagere relevante samarbejdsparter i området. yderligere, som kunne bidrage til elevernes projekter efterfølgende – eksempelvis erhvervshuse eller andre aktører, der arbejder med iværksætteri.

Læringspunkt 4

Iværksætterkoordinatorer bør fokusere på vejledning af og formidling til undervisere. Iværksætterkoordinatorerne har haft en central rolle i projektorganisationen, i og med de har været bindeledet imellem styregruppen og underviserne. Dog har IK'erne haft udfordringer med denne rolle, i og med meget har ligget på deres skuldre ift. det administrative arbejde. Et stort fokus på slutskemaer, tidsregistreringer mv. har taget fokus væk fra det centrale arbejde med at oversætte projektets formål til underviserne. Dertil var IK'ernes rolle oplagt til at guide underviserne i hvordan EII centreret undervisning og koncepter kan indarbejdes i de enkelte fag. Dette er dog ikke blev forløst til fulde, på trods af at både styregruppen og IK'erne oplever at have fået en dybere forståelse for dette. Derfor er det vores vurdering, at man i fremtidige projekter bør lægge ansvaret for det administrative arbejde andetsteds, i og med dette ofte kommer til at fylde meget. På den måde kunne IK'ernes tid og fokus blive dedikeret fuldt ud til at vejlede underviserne ift. at bidrage til projektets overordnede formål samt lære at indarbejde EII i netop deres fag. Dette kunne formentlig øge underviserens kapacitet til selv at arbejde videre med EII efter projektafslutning samt en større oplevelse af, hvordan projektet skaber værdi for dem og deres elever.

Bilag A Sådan scorer vi

Overordnet

Alle scorer er udtryk for evaluators helhedsvurdering. Vurderingen er baseret på alle indsamlede data, herunder interviews med projekthold, sagsbehandler, partnere og deltagere samt evt. spørgeskemadata og statusrapporter m.v. I tilfælde med større usikkerhed i datagrundlaget foretager vi typisk et konservativt skøn.

1. Implementering (afsnit 4)

Projektets implementering vurderes på seks vurderingsparametre med en score fra 1-5, hvilket er præsenteret grafisk i rapportens kapitel 4. Den samlede implementeringsscore er baseret på gennemsnittet af de individuelle scorer for de seks parametre.

	Tildeling af scorer for hvert af de seks vurderingsparametre	Samlet implementerings-score	Trafiklys
Score	Betydning	Gennemsnit	Trafiklys
5	Implementeringen er nyskabende og en inspiration for andre.	3,5 - 5,0	● [GRØN]
4	Implementeringen er meget tilfredsstillende. Få forbedringspotentialer.		
3	Implementeringen er tilfredsstillende. Visse forbedringspotentialer.	2,6 - 3,4	● [GUL]
2	Implementeringen er utilfredsstillende. Store forbedringspotentialer.	1,0 - 2,5	● [RØD]
1	Implementeringen er meget kritisabel.		

2. Målopnåelse (afsnit 5)

Vurderingen af projektets målopnåelse er primært baseret på fremdrift ift. outputmål og sekundært fremdrift ift. aktivitetsmål. Scoren tildeles på baggrund af en helhedsvurdering af projektets målopnåelse, men med udgangspunkt i projektets kvantitative målopnåelse på evalueringstidspunktet. Nedenstående tabel over sammenhæng mellem målopnåelse og trafiklysscore er vejledende.

Trafiklys	Betydning	Slutevaluering	Midtvejs-evaluering
● [GRØN]	Målopnåelsen er som ønsket eller bedre.	95 % +	45 % +
● [GRØN]	Målopnåelsen er lidt under det ønskede niveau.	81 – 90 %	35 - 44 %
● [GUL]	Målopnåelsen er noget under det ønskede niveau.	65 – 80 %	25 - 34 %
● [RØD]	Målopnåelsen er meget under det ønskede niveau.	20 – 64 %	15 - 24 %
● [RØD]	Målopnåelsen er ikkeeksisterende eller tæt på.	0 – 19 %	0 – 14 %

3. Effektvurdering (afsnit 3)

På baggrund af dataindsamlingen (interviews og spørgeskema) fastlægger evaluator en samlet vurdering af muligheden for at realisere det forventede effektpotentiale.

Trafiklys	Betydning
● [GRØN]	Det er tilstrækkeligt sandsynliggjort, at projektet vil kunne realisere de forventede effekter.
● [GUL]	Det er ikke i tilstrækkelig grad sandsynliggjort, at projektet når sine effektmål. Evaluator vurderer dog, at projektet vil realisere mindst halvdelen af de forventede effekter.
● [RØD]	Projektet vurderes ikke at realisere en tilfredsstillende andel af de forventede effekter.